

dr hab. Piotr Lato, prof. AMKP
Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie
ul. Św. Tomasza 43
Wydział Instrumentalny
Katedra Instrumentów Dętych Drewnianych i Akordeonu

Kraków, 4.08.2023

Zleceniodawca recenzji:
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Rada Dyscypliny Artystycznej
ul. Łąkowa 1-2
80-743 Gdańsk

Dotyczy recenzji Pracy doktorskiej mgra Artura Józefa Gadzały „*Klarnet w twórczości Benedykta Konowalskiego. Studium oraz charakterystyka wybranych dzieł*”, na którą składa się zarejestrowane w Filharmonii Podkarpackiej oraz Gdańsku w 2023 roku dzieło artystyczne oraz jego opis.

Recenzja

Ocena dzieła artystycznego

Dzieło artystyczne składa się z płyty CD (o łącznym czasie 48,15 minut) i zawiera następujące utwory:

1. *Pejzaż Polski na klarnet solo op. 87,*
2. *Klezmerska dusza na klarnet solo,*
3. *III Fantazja na klarnet solo op. 305,*
4. *Metamorfozy – ballada na klarnet solo op. 317,*
5. *Koncert na klarnet i orkiestrę smyczkową op. 108.*

Do współpracy nad dziełem, które pokazuje przekrój twórczości Benedykta Konowalskiego z udziałem klarnetu, Pan mgr Artur Józef Gadzała zaprosił znakomitych muzyków z kwintetu smyczkowego Arso Ensemble gwarantujących odpowiednio wysoki poziom wykonawczy. Moim zdaniem zaproponowany repertuar pozwolił w pełni zaprezentować możliwości wykonawcze artysty. Dzieło przykuwa uwagę przede wszystkim za sprawą pokazania oraz zbadania nowej literatury, w zasadzie nie wykonywanej do tej pory co jest bardzo cennym i wartościowym elementem całej pracy. Cała praca przyczyni się do wzbogacenia literatury klarnetowej a jednocześnie całego polskiego dziedzictwa kulturowego. Do tego dochodzi również bardzo ważny dla mnie element wykonawczy i artystyczny, gdzie Doktorant wykazuje się bardzo dobrym brzmieniem klarnetu, wyrównanym w całej skali instrumentu, różnorodnością artykulacji i dynamiki oraz sprawnością manualną. Na uwagę zasługuje również strona interpretacyjna pełna emocji, różnych charakterów, wigoru, która z pewnością zainteresuje każdego słuchacza.

W pierwszym utworze, *Pejzaż Polski op. 87* zaproponowana przez Doktoranta interpretacja jest przekonująca. Utwór jest bardzo wymagający pod względem technicznym i stanowi nie lada wyzwanie dla wykonawcy co pozwoliło Doktorantowi w pełni zaprezentować swoje możliwości wykonawcze oraz walory sprawności technicznej. Utwór stanowi swego rodzaju podróż, ukazującą różnorodność polskiej muzyki ludowej. Składa się z kilku segmentów,

gdzie każdy z nich pokazuje inny polski taniec narodowy. Całość została wykonana z lekkością i wdziękiem, czytelną dynamiką a w połączeniu z właściwą emocją, dobrze dobranymi tempami, sprawia, że wykonanie może zainteresować. Ogromną sztuką jest tak wykonać utwór, aby słuchacz odniósł wrażenie, że jest on nieskomplikowany i nie stwarza aż takich trudności wykonawcy. Tak właśnie odebrałem *Pejzaż Polski op. 87*.

Kolejna kompozycja wymagała od wykonawcy zmiany charakteru oraz stylistyki co w pełni udało się zaprezentować. Miniatura *Klezmerska dusza* posiada cechy tradycyjnych tańców charakterystycznych dla muzyki klezmerskiej. Całość jest podzielona na segmenty, zróżnicowane pod względem charakteru. Doktorant w bardzo dobry sposób oddał charakter muzyki klezmerskiej oraz spiął to w całość muzyczną, łącząc ze sobą poszczególne segmenty utworu. Artysta moim zdaniem właściwie odczytał intencje kompozytora a całości wysłuchałem z zaciekawieniem. Doktorant pokazał inne barwy i charakter klarnetu, odmienny w stosunku do wykonanego pierwszego utworu. Świadczy to o umiejętnościach wykonawcy oraz przemyślanej logicznej interpretacji całości utworu.

Kolejną zaprezentowaną kompozycją jest *Fantazja na klarnet solo op. 305*. Dla mnie osobiście jest to bardzo ciekawy i interesujący utwór, można powiedzieć opowieść muzyczna z pięknymi motywami i tematami. Całość kończy się w wirtuozowski sposób w szybkim tempie *presto*. Cały utwór w moim odczuciu ma swobodną budowę, można powiedzieć improwizowaną. Doktorant w bardzo dobry sposób oddał charakter całego utworu oraz zainteresował swoją propozycją interpretacyjną. Nadmienię, że dokonał też osobiście prawykonania tej kompozycji w 2022 roku.

Kolejnym utworem, który również został prawykonany przez Doktoranta w 2022 roku są *Metamorfozy – ballada na klarnet solo op. 317*. Podzielał tutaj spostrzeżenia Doktoranta co do podobieństwa tego utworu z poprzednim dotyczące konstrukcji materiału melodyczno-rytmicznego ale też właśnie jego swobodnego przekształcania.

Koncert na klarnet i orkiestrę op. 108 zamyka całość dzieła artystycznego i jest największą formą w całości płyty oraz w moim odczuciu stanowi bardzo ważną pozycję w całej twórczości Kompozytora. Warto zwrócić tutaj uwagę na walory brzmieniowe utworu, bogatą kolorystykę barw, którą w bardzo dobry sposób potrafił Doktorant przekazać słuchaczowi. Całość utrzymał w konwencji zadumy i refleksji. Partia klarnetu, a także partie instrumentów smyczkowych prezentują bardzo wysoki stopień trudności, z czym doskonale poradzili sobie wykonawcy. Słychać biegłość techniczną ale zarazem wrażliwość na dźwięk, wyczulenie na barwę oraz umiejętność posługiwania się różnorodną kolorystyką dźwiękową instrumentów. Wysłuchane dzieło pozostawia bardzo dobre wrażenie o umiejętnościach Doktoranta, zaciekawia i pozwala też wywołać pozamuzyczne skojarzenia.

Konkludując, przedstawione dzieło artystyczne zostało skonstruowane logicznie, w sposób umożliwiający bardzo dobre przedstawienie różnorodności środków wyrazu, a jednocześnie wykazujące szerokie spektrum możliwości wykonawczych Doktoranta. Pokazuje obraz w pełni ukształtowanego instrumentalisty, który potrafi w sposób indywidualny pokazać swoją wizję artystyczną słuchaczom. Umiejętności wykonawcze kandydata są na wysokim poziomie.

Ocena części opisowej

Po zapoznaniu się z częścią opisową pracy mogę stwierdzić, że zarówno pod względem merytorycznym jak i redakcyjnym nie budzi zastrzeżeń. Rozprawa doktorska napisana jest

przejrzystości i czytelności. Autor używa dojrzałego języka. Myśli formułowane są klarownie, wnioski wyciągane logicznie i prawidłowo. Część opisowa składa się z: wprowadzenia, pierwszego rozdziału, który pokazuje sylwetkę Kompozytora, drugiego rozdziału opisującego poszczególne kompozycje stanowiące dzieło artystyczne, podsumowania i bibliografii. W dysertacji Doktorant ukazuje analizę pod kątem formalnym, fakturalnym i wykonawczym wybranych dzieł Benedykta Konowalskiego. Cała praca stanowi opis i analizę twórczości kompozytorskiej na klarnet Benedykta Konowalskiego a zarazem jest pierwszą taką pracą dokorską przedstawiającą literaturę klarnetową Kompozytora. Część opisowa jest znakomitą dopełnieniem części artystycznej doktoratu. Przedstawiona praca wnosi interesujący wkład w rozwój dyscypliny Instrumentalistyka w specjalności gra na klarnecie. W pracy opisowej Doktorant wykazał się szeroką wiedzą merytoryczną.

Konkluzja

Przedstawiona płyta CD wraz z opisem zasługuje na wysoką ocenę i wnosi znaczący wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – instrumentalistyka. Należy dodać, że pozycje literatury przedstawione na płycie CD nie należą do popularnych (twórczość na klarnet Benedykta Konowalskiego), co niewątpliwie przyczyni się do poszerzenia kanonu literatury klarnetowej o dużych walorach dydaktycznych. Doktorant jawi się jako artysta dążący do permanentnego rozwoju swojej dyscypliny, widząc w niej trwały element sztuki muzycznej.

Reasumując, stwierdzam, iż Pan mgr Artur Józef Gadzała jako artysta-muzyk, dysponuje ładną barwą klarnetu, bardzo dobrą techniką gry, elastycznością frazowania, prezentuje przemyślaną i ciekawą interpretację poszczególnych utworów i jest w stanie usatysfakcjonować swoją grą wymagających słuchaczy.

Stwierdzam, że Pan mgr Artur Józef Gadzała wykazał się właściwą wiedzą teoretyczną oraz umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej, spełniając tym samym wymagania art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Pracę dokorską Pana mgr **Artura Józefa Gadzały** przyjmuję.

dr hab. Piotr Lato, prof. AMKP